

การอุทธรณ์ในคดีอาญา : ศึกษากรณีการให้สิทธิอุทธรณ์ คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

วรินทร์ธร ปัลยาศตนนันท์*
รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์**

บทคัดย่อ

การเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐด้วยวิธีการจับควบคุมหรือขังนับเป็นมาตรการบังคับทางกฎหมายซึ่งโดยหลักแล้วจะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและพิจารณาถึงเหตุแห่งความจำเป็นในแง่ที่ว่าหากไม่เอาตัวผู้นั้นไว้ในอำนาจรัฐแล้ว การดำเนินการบวกรต่าง ๆ ทางอาญาของเจ้าพนักงานสอบสวนเจ้าพนักงานอัยการ หรือศาลจะไม่สามารถทำได้เลยเพราะเหตุที่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาความผิด

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการต่าง ๆ ตามกระบวนการยุติธรรมนั้นต้องอยู่ภายใต้หลักสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยในประเด็นนี้การปล่อยตัวชั่วคราวที่ถือเป็นวิธีการผ่อนคลายเป็นให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับอิสรภาพจากการถูกควบคุมของรัฐไปชั่วระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดถือเป็นมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามหลักการดังกล่าวประการหนึ่งซึ่งในการพิจารณาศาลอาจมีความเห็นไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวตามคำขอก็เป็นได้หากพิจารณาแล้วเห็นว่าหากปล่อยตัวชั่วคราวไปแล้วอาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการสอบสวนความผิดตามที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นซึ่งในกรณีนี้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวดังกล่าวต่อศาลที่อยู่ลำดับสูงกว่าเพื่อให้พิจารณาคำร้องขอใหม่อีกครั้ง

การอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเป็นกระบวนการทางอาญาที่เกิดขึ้นภายหลังจากผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วแต่กรณีได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณานุญาตปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าวภายในระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดโดยอาจมีประกันหลักประกันหรืออาจไม่มีทั้งสองประการเลยก็เป็นได้ซึ่งศาลพิจารณาและมีความเห็นไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวตามที่ได้มีคำร้องขอการขออุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวไปยังศาลที่มีลำดับสูงกว่าจึงเป็นทางออกในการที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับการพิจารณาคำร้องขอใหม่

โดยที่การอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนี้เป็นการดำเนินการตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 119 ทวิ ได้วางหลักไว้กรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ร้องขอมีสหิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้โดยคำสั่งของศาลชั้นต้นให้อุทธรณ์ไปยังศาล

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อุทธรณ์คำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาคำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุดแต่ไม่ตัดสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่

ตามที่กฎหมายได้ให้สิทธิในการขออุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนี้มีประเด็นปัญหาว่าการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวชอบด้วยหลักการอุทธรณ์หรือไม่เนื่องจากหลักทั่วไปของการอุทธรณ์ได้กำหนดให้กรณีที่สามารถอุทธรณ์ได้ต้องเป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ได้วางหลักไว้กล่าวคือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่สามารถอุทธรณ์ได้ตามมาตรานี้ต้องเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาซึ่งเป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี

โดยหากพิจารณาแล้วจะเห็นว่าคำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวถือเป็นคำสั่งมาตรการเพราะมีลักษณะเป็นหมายอาญาที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาคนเดียวตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 24 (2) และมีได้เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีซึ่งไม่ต้องตามหลักเกณฑ์ของประเภทคำสั่งที่สามารถอุทธรณ์ได้ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงเห็นควรที่ต้องศึกษาเพื่อหาความชัดเจนให้กับประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้

1. บทนำ

ก่อนที่จะทราบถึงปัญหาที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้นั้น ต้องทราบความหมายของการปล่อยตัวชั่วคราวเสียก่อน

การปล่อยชั่วคราวหมายถึงวิธีการผ่อนคลายเป็นเรื่องการควบคุมและขังโดยให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับอิสรภาพไปชั่วคราวและเมื่อบุคคลใดตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา บุคคลนั้นอาจต้องถูกจำกัดอิสรภาพโดยการถูกควบคุมขังโดยเจ้าหน้าที่งานศาลแล้วแต่กรณีตามหลักกฎหมายที่ว่าบุคคลจะยังไม่ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นเช่นนั้นจริงหรือภาษาสามัญเรียกว่าการประกันตัว (คะนิง ฤาไชย และ ณรงค์ ใจหาญ, 2530, น. 240) ซึ่งหลักเกณฑ์สำคัญที่ศาลต้องใช้ประกอบการวินิจฉัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว ได้แก่ ความหนักเบาแห่งข้อหาพยานหลักฐานที่นำมาสืบว่ามีเพียงพอแล้วหรือไม่พฤติการณ์แห่งคดีเป็นอย่างไรความน่าเชื่อถือของผู้ร้องขอประกันหรือของหลักประกันมีมากเพียงใดความเสี่ยงในการหลบหนีของผู้ต้องหาหรือจำเลยมีหรือไม่ รวมถึงพิจารณาถึงภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดจากการปล่อยชั่วคราวนั้น

ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาลถ้ามีคำคัดค้านการขอปล่อยชั่วคราวจากพนักงานสอบสวนพนักงานอัยการหรือโจทก์แล้วแต่กรณีศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้และหากศาลพิจารณาแล้วมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเมื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจหลบหนียุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรืออาจก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานต่อการดำเนินคดีของศาลรวมถึงความน่าเชื่อถือของผู้ร้องขอประกันหรือ

หลักประกันมีไม่เพียงพอศาลอาจสั่งยกคำร้องนั้นเสียก็ได้โดยศาลต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวดังกล่าวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

มีประเด็นว่าหากศาลชั้นต้นได้พิจารณาและมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิร้องขอหรือดำเนินการใดเพื่อให้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวได้อีกบ้าง เพราะเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีการอ่านแล้วนั้นต้องห้ามมิให้ศาลยกขึ้นมาแก้ไขเองโดยพลการเว้นแต่มีผู้อุทธรณ์หรือฎีกาขึ้นมาเท่านั้นทั้งนี้ไม่รวมถึงการแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคำสั่งหรือคำพิพากษาศาลอาจแก้ไขให้ถูกต้องเองได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการอุทธรณ์ทั้งนี้เป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 190 ได้บัญญัติหลักการไว้

สำหรับกระบวนการภายหลังจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวแล้ว หากผู้ต้องหาหรือจำเลยยังประสงค์ที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวอยู่สามารถดำเนินการได้โดยการขออุทธรณ์คำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวดังกล่าวต่อศาลที่อยู่ลำดับสูงกว่าตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 ทวิ ได้บัญญัติไว้ว่า

“ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ร้องขอมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ดังต่อไปนี้

- (1) คำสั่งของศาลชั้นต้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
- (2) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา

ให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งรับส่งคำร้องดังกล่าวพร้อมด้วยสำนวนความหรือสำเนาสำนวนความเท่าที่จำเป็นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งโดยเร็ว

คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุดแต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่”

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาหลักทั่วไปของการอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ที่บัญญัติว่า

“คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์เว้นแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

อุทธรณ์ทุกฉบับต้องระบุข้อเท็จจริงโดยย่อหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงเป็นลำดับ” จะพบว่าคำสั่งที่สามารถอุทธรณ์ได้ตามหลักทั่วไปของการอุทธรณ์นี้ต้องเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีมิใช่คำสั่งที่เป็นเพียงมาตรการดังเช่นคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

ด้วยเหตุนี้ เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายดังกล่าวข้างต้นจะพบความขัดแย้งกันเองซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้ต้องหาจำเลยหรือแม้กระทั่งเจ้าหน้าที่จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษา

ค้นคว้าเพื่อหาความชัดเจนในประเด็นดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักการต่อไป

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐด้วยการจับควบคุมหรือขัง

การจับควบคุมหรือขังผู้ถูกดำเนินคดีอาญานับเป็นมาตรการบังคับทางกฎหมายอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญและมีลักษณะพื้นฐานเช่นเดียวกับมาตรการบังคับทางอาญาอื่น ๆ ซึ่งโดยหลักแล้วการจับควบคุมหรือขังผู้ถูกดำเนินคดีอาญานี้ถือเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเพราะเป็นกระบวนการในการเอาตัวผู้ถูกดำเนินคดีอาญามาไว้ในอำนาจรัฐซึ่งจะต้องพิจารณาถึงเหตุแห่งความจำเป็นในแง่ที่ว่าหากไม่เอาตัวผู้นั้นไว้ในระหว่างการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานหรือการพิจารณาของศาลแล้วการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานหรือการพิจารณาคดีของศาลนั้นจะไม่อาจกระทำได้เลย

โดยเหตุที่จะออกหมายจับกับเหตุที่จะควบคุมหรือขังได้นั้นต้องเป็นเหตุเดียวกันคือเหตุเกรงว่าผู้ถูกดำเนินคดีนั้นจะหลบหนีเนื่องจากในคดีอาญานั้นหากมีการพิจารณาคดีและได้รับการพิพากษาแล้วความผิดจริงอาจมีบทลงโทษที่ร้ายแรงทำให้ผู้ถูกดำเนินคดีเกิดความเกรงกลัวและคิดหลบหนีไปเสียให้พ้นกำหนดอายุความในการดำเนินคดีหรือเหตุเกรงว่าจะไปยุ่งเหยิงกับพยานทำลายหลักฐาน (วิชิตา สกกุลบดี, 2555, น. 15.) หรือข่มขู่พยานจนก่อเกิดความเสียหายแก่รูปคดีได้นอกเหนือจากนี้การเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสอบสวนความผิดดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยในกรณีนี้เจ้าพนักงานผู้สอบสวนจะต้องพิจารณาว่าหากไม่มีการควบคุมหรือขังผู้ถูกดำเนินคดีอาญานั้นแล้วการสอบสวนจะดำเนินไปได้หรือไม่การควบคุมหรือขังจึงมิใช่จะกระทำได้ทุกกรณีสามารถกระทำได้เฉพาะกรณีที่จำเป็นและในขอบเขตที่จำกัดเพื่อให้การสอบสวนดำเนินไปได้โดยเรียบร้อยเท่านั้น

3. การใช้อำนาจควบคุมตัวบุคคลตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองไม่สามารถถูกล่วงละเมิดจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งและจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในหน่วยงานของรัฐโดยปรากฏในมาตรา 4 และมาตรา 5 ดังนี้

“มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

“มาตรา 5 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าแหล่งกำเนิดเพศหรือศาสนาใดย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน”

จากบทบัญญัติมาตราดังกล่าวจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงได้รับโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ

ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการดำเนินคดีอาญาใดๆ ต้องมีการสอบปากคำผู้ต้องหาในการฟ้องคดีต้องมีตัวผู้ต้องหาส่งศาล และการดำเนินกระบวนการพิจารณาต้องกระทำต่อหน้าจำเลย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ล้วนจำเป็นต้องเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐโดยเป็นไปตามที่กฎหมายไว้เท่านั้น (คณะนิติศาสตร์ ปรีดีพนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552, 11-12) ตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้ออกระเบียบข้อ 32 ว่า

“ข้อ 32 (หลักการในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล)

การกระทำของรัฐที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐจะกระทำต่อเมื่อกรณีมีความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น...”

4. แนวความคิดเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาและจำเลย

รัฐธรรมนูญได้รับประกันสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในมาตรา 39 ว่า

“บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญาเว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำผิดมิได้

ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

กล่าวคือผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการกล่าวหาว่ากระทำความผิดให้ยังคงเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดจริงจึงให้ปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาเสมือนว่ากระทำความผิดจริงมิได้ตามหลัก Presumption of Innocence (ทวิวัฒน์ ธาราจันทร์, 2540, 14) ที่กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดโดยศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด

อย่างไรก็ตามแม้ในการดำเนินคดีนั้นจะมีความจำเป็นที่ต้องมีตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนการพิจารณาคดีและการลงโทษของศาลหากปรากฏว่าผู้นั้นมี ความผิดจริงและต้องคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นก็จะต้องมีหมายขังของศาลซึ่งจะออกได้ต่อเมื่อ มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ที่น่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายบัญญัติหรือมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ที่น่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นด้วย(อุลิตติชฐ ปรานีต. 2552, 2)

สำหรับกรณีที่ต้องหาหรือจำเลยต้องถูกควบคุมหรือขังตามกฎหมายแล้วกฎหมายได้ให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะร้องขอประกันตัวโดยขอให้ศาลปล่อยชั่วคราวได้โดยที่การปล่อยชั่วคราวนี้หมายถึงการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วแต่กรณีไปชั่วระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดซึ่งอาจมีประกันหลักประกันหรืออาจไม่มีเลยก็ได้ทั้งนี้เพื่อเป็นการผ่อนคลายเป็นเรื่องการควบคุมและขังตามหลักกฎหมายที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นบริสุทธิ์จนกว่าจะได้มีการพิสูจน์แล้วได้กระทำความผิดจริงโดยผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสัญญาว่าจะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานหรือศาลหากผิดสัญญาผู้ต้องหาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการร้องขอจะใช้เงินเบี้ยปรับตามจำนวนที่ได้มีการตกลงกันไว้ซึ่งหากศาลได้รับคำร้องขอแล้วต้องพิจารณาคำขอดังกล่าวอย่างรวดเร็วและหากศาลพิจารณาแล้วไม่เห็นควรอนุญาตตามคำขอศาลต้องดำเนินการแจ้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบโดยเร็ว

5. หลักการพื้นฐานของการอุทธรณ์ในคดีอาญา

ในการดำเนินคดีอาญาแม้เจ้าพนักงานจะมีความเป็นภาวะวิสัยเพียงใดและศาลชั้นต้นจะมีความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบข้อเท็จจริงมากแค่ไหนก็ไม่อาจเป็นหลักประกันเพียงพอว่ากรณีจะไม่เกิดความผิดพลาดนอกจากนี้ความเห็นทางกฎหมายหรือการตีความทางกฎหมายก็อาจเกิดความผิดพลาดได้การอุทธรณ์ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตลอดจนการทบทวน (review) ข้อกฎหมายจึงเป็นหลักประกันในการอำนวยความสะดวกที่สำคัญ (คณิต ฌ นคร 2549 ,604) โดยที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา193วรรคแรกบัญญัติว่า

“คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์เว้นแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติจะเห็นว่าคำสั่งระหว่างพิจารณาเท่านั้นที่อาจอุทธรณ์ได้ตามมาตรานี้คำสั่งระหว่างพิจารณาหมายถึงคำสั่งที่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีซึ่งอาจเป็นข้อพิพาทในเนื้อหาหรือข้อพิพาทในวิธีพิจารณาความก็ได้ในการออกคำสั่งระหว่างพิจารณานี้ถ้ากฎหมายมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะเช่นคำสั่งในการประทับฟ้องหรือคำสั่งในการชั้นสูตรพลิกศพย่อมเป็นอำนาจของศาลที่จะสั่งซึ่งเมื่อเป็นอำนาจของศาลกรณีที่จะต้องประกอบด้วยองค์คณะที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้

คำสั่งอีกประเภทหนึ่งคือคำสั่งที่เป็นมาตรการหมายถึงคำวินิจฉัยและสั่งการของศาล เช่นคำสั่งกำหนดวันพิจารณาคำสั่งให้แยกฟ้องคำสั่งให้เลื่อนคดีคำสั่งไม่อนุญาตให้ขังผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวนต่อไปคำสั่งกำหนดวันอ่านคำพิพากษา เป็นต้น

โดยที่คำสั่งของศาลในการออกหมายขังหมายจำคุกและหมายปล่อยถือเป็นคำสั่งออกหมายอาญาที่เป็นประเภทคำสั่งที่เป็นมาตรการทั้งนี้เพราะมีลักษณะเป็นคำวินิจฉัย และสั่งการของศาล

คำสั่งที่เป็นมาตรการนี้ไม่มีแบบโดยปกติศาลจะให้เป็นถ้อยคำสำนวนซึ่งการอุทธรณ์คำสั่งประเภทนี้จะกระทำมิได้ทำได้เพียงมีคำร้องขอให้ศาลที่ออกคำสั่งนั้นทบทวนคำสั่งของศาลนั้นอีกครั้ง (คณิต ณ นคร, 2549, 542)

6. วิเคราะห์การให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาเทียบเคียงกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 226 ได้บัญญัติว่า

“ก่อนศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีถ้าศาลนั้นได้มีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งนอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา 227 และ 228

(1) ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นในระหว่างพิจารณา

(2) ถ้าคู่ความฝ่ายใดโต้แย้งคำสั่งใดให้ศาลจดข้อโต้แย้งนั้นลงไว้ในรายงานคู่ความที่โต้แย้งชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีนั้นเป็น ต้นไป”

จะเห็นได้ว่าในระหว่างพิจารณาคดีของศาลกล่าวคือก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีหากศาลมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใด (นอกจากคำสั่งตามมาตรา 227 และ 228) แล้วคำสั่งนั้นต้องห้ามมิให้อุทธรณ์จนกว่าจะได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีนั้นเสียก่อน

7. ข้อดีและข้อเสียในการอนุญาตให้อุทธรณ์คำสั่งปล่อยชั่วคราว

ข้อดีในการอนุญาตให้อุทธรณ์คำสั่งปล่อยชั่วคราวนั้นประการแรกคือหากศาลพิจารณการอนุญาตให้อุทธรณ์คำสั่งปล่อยชั่วคราวถือเป็นการให้ศาลที่มีลำดับสูงกว่าใช้ดุลยพินิจของผู้พิพากษาในการทบทวนว่าการใช้ดุลยพินิจสั่งไม่อนุญาตให้จำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวของศาลล่างดังกล่าวเป็นการใช้ดุลยพินิจที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายไว้กำหนดไว้หรือไม่ประการต่อมาการให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวถือเป็นการดำเนินกระบวนการตามหลักประกันสิทธิเสรีภาพที่มีความเป็นสากลเนื่องจากการพิจารณาให้สิทธิในการได้รับการปล่อยตัวไปชั่วคราวนั้นตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของแนวความคิดหลัก Presumption of Innocence ที่ถือว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดโดยศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดนั่นเอง

สำหรับข้อเสียของการอนุญาตให้อุทธรณ์คำสั่งปล่อยชั่วคราวนั้นหากศาลพิจารณการอนุญาตให้จำเลยสามารถอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ย่อมส่งผลให้การพิจารณาตามกระบวนการยุติธรรมเกิดความล่าช้าโดยหากคำสั่งต่าง ๆ ของศาลชั้นต้นสามารถอุทธรณ์ได้และมีผู้ร้องขออุทธรณ์ทั้งหมดย่อมส่งผลทำให้กระบวนการในการดำเนินคดีทั้ง

ระบบเกิดความล่าช้าและอาจเป็นสาเหตุให้ฝ่ายต่อการที่จำเลยจะหลบหนีไปจากการกระบวนการพิจารณาความผิด

8. หลักความเป็นกลาง

โดยเหตุผลหรือผู้พิพากษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการไต่สวนคดีความตั้งนั้นการที่จะสามารถค้นหาความจริงได้อย่างถูกต้องจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้พิพากษาได้กระทำการไต่สวนด้วยความระมัดระวังไม่ลำเอียงดำรงตนในอยู่ฐานะที่เป็นปฏิปักษ์และเป็นไปเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องสงสัยซึ่งจากหลักดังกล่าวได้ก่อให้เกิดหลักการเกี่ยวกับความเป็นกลาง (Impartiality) หรือความไม่มีส่วนได้เสียเพื่อประกันสิทธิให้กับคู่ความในคดีได้ประการหนึ่ง (จिरาภรณ์ เนาวพนานนท์ 2552, น.21)

หลักความเป็นกลางหรือหลักความไม่มีส่วนได้เสียหมายถึงความไม่มีส่วนได้เสียใดๆ ในข้อพิพาทนั้นหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคู่กรณีทั้งสองฝ่ายโดยเกิดจากความคิดพื้นฐานว่าหากบุคคลมีอำนาจสั่งการในเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสียอยู่บุคคลนั้นจะสูญเสียความเป็นกลางและไม่อาจสั่งการโดยปราศจากอคติในเรื่องนั้นๆ ได้ซึ่งหลักความเป็นกลางนี้มีสาระสำคัญว่าเจ้าหน้าที่ที่มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องในกิจการที่ตนรับผิดชอบและดำเนินการโดยอาศัยอำนาจรัฐไม่อาจสั่งการหรือปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสียหรือถูกสงสัยว่ามีส่วนได้เสียต่อไปได้อีกเพื่อรักษาความบริสุทธิ์ของอำนาจมหาชนและเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะที่อาจจะกระทบกระเทือนจากส่วนได้เสียของเจ้าหน้าที่ส่วนตัวนั้นโดยหลักการนี้ได้มีการนำมาใช้กับองค์กรของรัฐที่มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆ เช่น ผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือองค์กรฝ่ายปกครอง เป็นต้น

หลักความเป็นกลางหรือหลักความไม่มีส่วนได้เสียนี้มาจากแนวคิดพื้นฐานว่าบุคคลที่มีอำนาจสั่งการหากมีอคติต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือมีผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกันแล้วย่อมไม่อาจวินิจฉัยชี้ขาดโดยปราศจากอคติในเรื่องนั้นได้ดังเช่นสุภาษิตกฎหมายโรมันที่ว่า “ไม่มีใครสามารถพิจารณาคดีของตนเองได้” (no one should judge in his own case)

ในต่างประเทศได้มีการบัญญัติรับรองหลักการนี้ไว้ในอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการพิทักษ์สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานว่า “ในการตัดสินสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายแพ่งหรือข้อกล่าวหาทางอาญาใดๆ บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยศาลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายซึ่งมีอิสระและเป็นกลางอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยต่อหน้าสาธารณะภายในระยะเวลาอันสมควร” (จिरาภรณ์ เนาวพนานนท์, 2552, 22)

ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 ได้บัญญัติหลักการนี้ไว้ในข้อ 14 ดังนี้

“1. บุคคลทุกคนย่อมเสมอภาคในการพิจารณาของศาลและตุลาการในการพิจารณาคดีอาญาอันบุคคลต้องหาว่ากระทำหรือการพิจารณาข้อพิพาททางสิทธิและหน้าที่ของตนทุกคน

ยอมมีสิทธิได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยในศาลที่มีอำนาจมีอิสระและเป็นกลางซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย...”

สำหรับประเทศไทยหลักดังกล่าวได้มีการนำมาบัญญัติไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกระบวนการต่างๆในคดีปกครองโดยวางหลักอยู่ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 13 และมาตรา 16 เพื่อเป็นการประกันการใช้อำนาจของผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งทางปกครองให้มีความเป็นกลางความเป็นธรรมและปราศจากความลำเอียง

ในประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการก็ได้มีการบัญญัติหลักปฏิบัติของผู้พิพากษาเพื่อให้ดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระเป็นกลางและไม่มีส่วนได้เสียโดยบัญญัติไว้ในหมวด 2 จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในทางอรรถคดีข้อ 3 ดังนี้

“ในการนั่งพิจารณาคดีผู้พิพากษาจักต้องวางตนเป็นกลางและปราศจากอคติทั้งปวงสำหรับตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่แห่งกายเรียบร้อยใช้วาจาสุภาพฟังความจากคู่ความและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างตั้งใจให้ความเสมอภาคและมีเมตตาธรรม”

9. วิเคราะห์การให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

การยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นการชั่วคราวนั้นหากศาลพิจารณาคำขอแล้วมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวตามคำขอดังกล่าวมีประเด็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะสามารถดำเนินการอย่างไรได้อีกบ้างสามารถอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวของศาลชั้นต้นนั้นได้หรือไม่ทั้งนี้เพราะเหตุว่าคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวมีลักษณะเป็นคำสั่งมาตรการซึ่งอยู่ในอำนาจการพิจารณาของผู้พิพากษาคนเดียวตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาตรา 24 (2) ที่บัญญัติไว้ว่า “ให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งมีอำนาจดังต่อไปนี้...(2) ออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี”

โดยที่การอุทธรณ์คำสั่งมาตรการนี้แต่เดิมแล้วไม่สามารถกระทำได้โดยสามารถทำได้เพียงขอให้ศาลที่ออกคำสั่งนั้นทบทวนคำสั่งที่ออกนั้นอีกครั้งทั้งนี้เพื่อป้องกันการตกหล่นของข้อเท็จจริงหรือหลงผิดในกรณีอื่น ๆ ต่อมาหลักการนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงกล่าวคือในปี พ.ศ. 2527 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 ทวิ โดยให้สิทธิผู้ร้องกรณีศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้และให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุดแต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่

เมื่อพิจารณาหลักทั่วไปของการอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ที่ได้วางหลักการไว้ว่าคำสั่งที่สามารถอุทธรณ์ต่อศาลลำดับสูงกว่าได้ต้องเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาซึ่งเป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีดังนั้นการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 ทวิ กำหนดให้คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวสามารถอุทธรณ์ต่อศาลที่ลำดับสูงกว่าได้จึงไม่ต้องตามหลักอุทธรณ์ทั่วไปที่กำหนดไว้ในมาตรา 193 ซึ่งผู้เขียนมี

ความเห็นว่าคุณควรให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในการขอให้ศาลที่ออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนั้นทบทวนคำสั่งและเพิกถอนคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวดังกล่าวเพราะหากให้สามารถอุทธรณ์ได้นอกจากขัดกับหลักทั่วไปของการอุทธรณ์แล้วยังอาจเป็นจุดที่ทำให้เกิดแนวคิดที่ไม่มั่นใจถึงความรอบคอบในการพิจารณากรณีต่างๆของศาลชั้นต้นและอาจส่งผลให้กระทบถึงองค์การศาลโดยรวมจนทำลายความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อองค์กรศาลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการผดุงความยุติธรรม

อย่างไรก็ตามการนำกรณีกลับไปให้ศาลชั้นต้นทบทวนประเด็นทั้งประเด็นข้อกฎหมายหรือประเด็นข้อเท็จจริงใหม่อีกครั้ง โดยควรให้การพิจารณาในครั้งใหม่เป็นการได้รับการทบทวนจากผู้พิพากษาท่านอื่นที่ไม่ใช่ผู้พิพากษาที่มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวท่านเดิม ทั้งนี้เพื่อป้องกันข้อบกพร่องที่ผู้พิพากษาท่านแรกอาจมองไม่เห็นไม่ว่าจะเป็นการใช้กฎหมายผิดการฟังข้อเท็จจริงผิดหรือฟังไม่ครบถ้วนทั้งยังถือเป็นการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างตัวผู้พิพากษาร่วมกันเองอีกนัยหนึ่งด้วยและถือเป็นการป้องกันการเกิดความไม่เป็นกลางในการพิจารณาข้อเท็จจริงประการหนึ่งเพราะมีกรณีที่ผู้พิพากษาต้องดำเนินการพิจารณาข้อเท็จจริงเดิมหรือให้ความเห็นหรือมีคำวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีเดิมที่ตนเองได้เคยมีความเห็นมาแล้วหรือเป็นผู้ได้รับรู้เหตุการณ์ในคดีนั้นอาจก่อให้เกิดความลำเอียงหรืออคติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะการที่เคยได้ให้ความเห็นหรือมีคำวินิจฉัยที่เป็นผลดีหรือผลร้ายต่อคู่ความในคดีนั้นมาก่อนแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นในครั้งใหม่ซึ่งการพิจารณานั้นอาจโน้มเอียงไปตามความรู้สึกนึกคิดครั้งเดิมของตนทำให้ไม่อาจพิจารณาพยานหลักฐานที่ปรากฏในคดีตามความเป็นจริงได้ส่งผลให้การพิจารณานั้นขาดความเที่ยงธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าการพิจารณาทบทวนคำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวของศาลชั้นต้นนั้นควรให้ศาลชั้นต้น ซึ่งเป็นศาลที่อยู่ในลำดับชั้นเดียวกันเป็นผู้พิจารณาใหม่ข้อเท็จจริงและประเด็นที่เกี่ยวข้องใหม่อีกครั้งทั้งนี้การทบทวนในครั้งใหม่ควรได้รับการทบทวนจากผู้พิพากษาท่านใหม่เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยอิสระปราศจากอคติและความลำเอียงต่างๆและเพื่อให้มีความสอดคล้องและเป็นไปตามหลักความเป็นกลาง (Impartiality) หรือหลักความไม่มีส่วนได้เสียอันถือเป็นหัวใจสำคัญของจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาหรือตุลาการ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966.

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548.

คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์มยงค์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย. (2552). *อำนาจรัฐในการควบคุมตัวบุคคลตามกฎหมายลักษณะพิเศษ* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ:ผู้แต่ง.

คณิต ฅ นคร. (2549). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. _____ . (10-16, 17-23 กรกฎาคม). “หมายจับและการอุทธรณ์คำสั่งออกหมายจับ.” *มติชนสุดสัปดาห์*, 52.

จิราภรณ์ เนาวพานานนท์. (2552). *พยานผู้เชี่ยวชาญในคดีอาญา* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิรายุ มกรพันธ์. (2549). *คำสั่งระหว่างพิจารณาคดีในคดีอาญา* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยธัช บุญยถาวรพันธ์. (2544). *การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในกระบวนการจับควบคุมขัง และปล่อยชั่วคราว* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย.

ธานีศ เกศพิทักษ์. (2552). *หัวใจของพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลแขวง* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: PholsiamPrintingandPublishing.

_____. (2554). *คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2* (พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2543). *หลักการพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตาม รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม .

พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิค.ศ.1689 (Bill of Right 1689)

วิชิตา สกุลบตี. (2555). *การเพิกถอนการออกหมายจับในคดีอาญา* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2548). *คำอธิบายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา ฉบับที่ 22 พ.ศ. 2547* กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

อรรณ ไทวานิช. (2539). การปล่อยชั่วคราว (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุลิต ดิษฐปรานีต. (2552). ดุลพินิจการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องขังหรือจำเลยในกระบวนการ
ยุติธรรมไทย (เอกสารวิชาการส่วนบุคคลหลักสูตร ผู้บริหารกระบวนการยุติธรรม
ระดับสูง). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม